

ՍՈՒՐԲ ՉԱԿՈԲ

ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՆԻՍՏ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

ԾԱՌԱԴԱՆ ԵՏՔ ՀԻՎԱՐՈՒԴ ԿՐԻՍԿԻ

4 Փետրվար 2024

ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ ԵՍԱՅԻ ՄԱՐԳԱՐԵՒ ԳԻՐՔԵՒ (63.18-64.12)

Ը լլայ որ ընդմիշտ կորսնցնենք Սիոնը, քու սուրբ լեռդ. որովհետեւ ահա մեր թշնամիները առժամաբար տիրեցին մեզի, ոտնակոխ ըրին քու սրբարանդ, եւ մենք եղանք առաջուան նման, երբ տակաւին մեր Տէրը չէիր դուն, երբ դեռ քու անունդ չէինք կրեր: Եթէ երկինքը պատոէիր եւ երկիր իջնէիր՝ լեռները քու դիմացդ պիտի դողային ու հալէին մոմի պէս, ինչպէս կրակը կ'այրէ անտառները եւ կը չոգիացնէ ծովերը. Հակառակորդներդ պիտի ճանչնային քու անունդ եւ հեթանոսներ պիտի դողային քու դիմացդ. ճիշդ ինչպէս քանիցս իջար եւ անսպասելի հրաշագործութիւններէդ լեռները սասանեցան: Ոեւէ ականջ երբեւիցէ լսած չէ, ոեւէ աչք երբեք տեսած չէ Աստուած մը, բացի քեզմէ, որ իրեն յուսացողներուն ողորմի այնպիսի գործերով որ դուն ըրիր: Դուն օգնութեան կը հասնիս բոլոր անոնց որոնք ուրախութեամբ արդարութիւն կը գործեն եւ քու ճամբաներէդ կը քալեն: Բայց մեզի դէմ բարկացած ես հիմա, որովհետեւ մեղք գործեցինք եւ մոլորեցանք: Մեղքով վարակուած եւ պղծուած ենք բոլորս ալ. մեր արդար սեպած գործերն իսկ գարշելի են քեզի համար: Մեր անօրէնութիւններուն պատճառով չոր տերեւներու պէս կը թափթփինք եւ հովերը կը քշէն մեզ: Ա՛լ աղօթող չկայ քեզի, չկայ մէկը որ սթափելով քեզի ապաւինի. երես դարձուցիր մեզմէ եւ մեր մեղքերուն պատճառով մեզ նեղութեան մատնեցիր: Բայց դարձեալ, ո՛վ Տէր, մեր Հայրն ես դուն. մենք կաւ ենք,

դո՛ւն ես Բրուտը, եւ բոլորս ալ ձեռագործդ ենք: Շատ մի՛ բարկանար մեզի, Տէ՛ր, յաւիտեան մի՛ յիշեր մեր մեղքերը: Տե՛ս, ահա, քու ժողովուրդդ ենք բոլորս: Սուրբ քաղաքներդ աւերուեր են, Սիոնը անբնակէ, Երուսաղէմը՝ աւերակ: Մեր սուրբ եւ փառաւոր տաճարը ուր մեր հայրերը քեզ կ'օրհնէին՝ հրկիզուեցաւ, եւ բոլոր հոյակապ կառոյցները կործանեցան: Այս բոլորին կրնա՞ս անտարբեր մնալ, ո՛վ Տէր, միթէ լո՞ւռ պիտի մնաս եւ շարունակե՞ս պատուհասել մեզ:

ՊՕՂՈՍ ԱՌԱՔԵԱԼԻ ՏԻՏՈՍԻՆ ԳՐԱԾ ՆԱՄԱԿԻՆ (1.1-11)

Մ ս, Պօղոս, Աստուծոյ ծառան եւ Յիսուս Քրիստոսի առաքեալը, կոչուած եմ Աստուծոյ ընտրեալները բերելու հաւատքի եւ ճշմարտութեան ճանաչումին - այն ճշմարտութեան՝ որ աստուածպաշտութեամբ կը գտնուի -, որպէսզի յաւիտենական կեանքի յոյսը ունենան: Յաւիտենական ժամանակներէն իսկ առաջ անսուտն Աստուածինք խոստացաւ այդ կեանքը, իսկ հիմա յարմար ժամանակը եկած համարելով՝ այդ խոստումը յայտնեցիր Աւետարանով, որուն քարոզութեան կոչուեցայ մեր փրկիչ:

այն նշմար-
տութեան՝ որ
աստուածպաշ-
տութեամբ կը
գտնուի

... բռդ Հայրն
Աստուած եւ
մեր փրկիչը
Յիսուս
Քրիստոս
շնորհի եւ
խաղաղութիւն
պարզեւեն
մեզի:

Աստուծոյ հրամանով:

Ո՞վ Տիտոս, մեր հասարակաց հաւատքի ճամբով իմ սիրելի որդիս, թող Հայրն Աստուծ եւ մեր փրկիչը Յիսուս Քրիստոս շնորհք եւ խաղաղութիւն պարգևենք քեզի:

Քեզ կրետէ թողուցի, որպէսզի եկեղեցին պէտքերը հոգաս եւ զայն կազմակերպես՝ իւրաքանչիւր քաղաքի մէջ երէցներ կարգելով, ինչպէս որ քեզի պատուիրեցի: Երիցութեան թեկնածուն պէտք է անմեղադրելի ըլլայ, մէկ կնոջ այր ըլլայ եւ հաւատացեալ զաւակներ ունենայ, որոնք անառակութեամբ եւ անհնազանդութեամբ ամբաստանուած չըլլան: Արդարեւ եկեղեցւոյ առաջնորդը որպէս Աստուծոյ տնտես՝ պէտք է անմեղադրելի ըլլայ: Պէտք չէ յանդուգն, բարկացող, գինեմոլ, կոռւազան կամ շահամոլ ըլլայ, այլ՝ հիւրասէր, բարին սիրող, զուսպ, արդար, մաքուր եւ ժուժկալ: Պէտք է ամրօրէն պահէ իր սորված վստահելի վարդապետութիւնը, որպէսզի կարենայ ուղիղ ուսուցումով յորդորել ուրիշները եւ յանդիմանել հակառակորդները: Որովհետեւ բազմաթիւ անհնազանդներ, դատարկախօսներ եւ միտք պղտորողներ կան, մանաւանդ հրէութենէ դարձածներուն մէջ, որոնց բերանը պէտք է փակել, որովհետեւ անոնք ամբողջ տուներ կը քանդեն, շահամոլութենէ տարուած ուսուցանելով այն՝ ինչ որ պէտք չէ ուսուցանել:

ՅԻՍՈՒՄ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱԻԵՏԱՐԱՆԻՆ ԸՍ ՅՈՎՃԱՆՆԻՍԻ (7.37-52)

Sօնին վերջին եւ հանդիսաւոր օրը, Յիսուս ուժքի կանգնած բարձրաձայն կ'ըսէր. «Ո՞վ որ ծարաւ է, թող ինծի գայ եւ խմէ: Ով որ ինծի կը հաւատայ, ինչպէս Գիրքը կ'ըսէ, «Անոր Սրտէն կենսատու ջուրի Գետեր պիտի բղխին»: Յիսուս ասիկա կ'ըսէր Հոգիին համար, որ իրեն հաւատացողները պիտի ընդունէին. իսկ Հոգին տակաւին չէր տրուած, քանի Յիսուս

փառաւորուած չէր:

Ժողովուրդէն ոմանք երբ լսեցին այս խօսքերը, ըսին. «Այս է ճշմարիտ մարգարէն»: Ուրիշներ կ'ըսէին. «Օծեալն է, Քրիստոսը»: Իսկ ոմանք աւ կ'ըսէին. «Միթէ Գալիլիայէ՞ն պիտի գայ Քրիստոսը: Գիրքը չ'ըսե՞ր թէ Քրիստոս Դաւիթիթ սերի քառական մէջիմի մէջ պիտի ծնի»: Եւ Յիսուսի պատճառով տարակարծութիւններ յառաջ եկան: Ոմանք ուզեցին ձերբակալել զինք, բայց ոչ ոք համարձակեցաւ:

Երբ տաճարին պահակները վերադարձան, քահանայապետներն ու փարիսեցիները հարցուցին անոնց. «Ինչո՞ւ զինք հոս չընդունիք»: Պահակները պատասխանեցին. «Այդ մարդուն պէս խօսող երբեք չենք տեսած»: Փարիսեցիները ըսին. «Ի՞նչ, դո՞ւք ալ խարուեցաք: Իշխանաւորներէն կամ փարիսեցիներէն ուեւէ մէկը հաւատա՞ց անոր: Մեր օրէնքները չգիտցող տգէտ ամբոխը միայն հաւատաց: Անոնք արդէն իսկ նզովուած են»:

Նիկողեմոս, փարիսեցիներէն մէկը, որ նախապէս գիշերով եկած էր Յիսուսի մօտ, ըսաւ անոնց. «Արդեօք մեր օրէնքները մարդս կը դատե՞ն նախ քան զինք լսելը եւ գիտնալը թէ ի՞նչ ըրած է»: Անոնք պատասխանեցին Նիկողեմոսի. «Միթէ դո՞ւն ալ Գալիլիայէն ես. քննէ՛ Գիրքերը եւ պիտի տեսնես թէ Գալիլիայէն մարգարէ չ'ելեր»:

Ո՞վ որ ծարաւ է, թող ինծի գայ եւ խմէ: Ով որ ինծի կը հաւատայ, ինչպէս Գիրքը կ'ըսէ, «Անոր Սրտէն կենսատու ջուրի Գետեր պիտի բղխին»: